

ЛІТЕРАТУРА

1. Возняк М. Матеріали до історії української пісні і вірші / М. Возняк. – Львів : Друкарня НТШ, 1914. – С. 125–480.
2. Г. О. Общепародное пение въ бытовой жизни народной и въ церковномъ богослуженіи / О. Г. – Холм, 1908. – 10 с.
3. Гнатюк О. Українська духовна барокова пісня / О. Гнатюк. – Варшава ; Київ : Перевал, 1994. – 188 с.
4. Зосім О. Західноєвропейська духовна пісня на східнослов'янських землях у XVII–XVIII століттях / Ольга Зосім. – Київ : ДАКККіМ, 2009. – 204 с.
5. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики / Борис Кудрик. – Львів, 1995. – 128 с.
6. Кудрик Б. Чужі впливи в українській музичній культурі / Борис Кудрик // Українська музика. – 1937. – Ч. 5. – С. 65–67.
7. Людкевич С. Справа нашого церковного співу // Український вісник. – 1921. – 2 серпня.
8. Медведик Ю. Українська духовна пісня XVII–XVIII століть / Юрій Медведик. – Львів : Вид-во УКУ, 2006. – 324 с.
9. Миронюк І. За самолівковий напів по наших церквах / І. Миронюк // Нива. Часопись посвячена справам церковним і суспільним. – 1935. – С. 429–431.
10. Новицкая-Ежова А. Орден базилиан и его культурно-просветительская деятельность на украинско-белорусско-литовских землях Речи Посполитой / А. Новицкая-Ежова // Славяноведение. – 1996. – Вып. 2. – С. 33–47.
11. Пап С. Духовна пісня на Закарпатті / С. Пап // Analecta ordinis S. Basilii Magni – Рим, 1971. – С. 114–142.
12. Про церковний спів. Декрет Львівського Архиепархіального Собору від 25 квітня 1941 р. – Львів : Львівська Богословська академія, 2001. – 10 с.
13. Ржевська М. Церковна музика Наддніпрянської України кінця 10-х – 20-х рр. XX століття у контексті соціокультурних процесів / Майя Ржевська // Українське музикознавство. – Київ, 2001. – Вып. 30. – С. 61–79.
14. Стеценко К. До реформи церковних співів / Кирило Стеценко // Слово. – 1918. – 26 листопада.
15. Франко І. Апокріфи і легенди з українських рукописів / Іван Франко // Пам'ятки українсько-руської мови і літератури. – Львів, 1896. – Т. 2.
16. Франко І. Думки профана на музикальні теми / Іван Франко // Зібрання творів у 50 томах. – Київ : Наукова думка, 1982. – Т. 36. – 487 с.
17. Щеглова С. «Богогласник»: Историко-литературное исследование / С. Щеглова – Киев : Тип. Ун-та Св. Владимира, 1918. – 343 с.
18. Bartkowsky V. Polskie spiewy religijne w zywej tradycji. Style i formy / V. Bartkowsky. – Krakow : PWM, 1987. – 284 s.

УДК 782.1.071.2 (477)

Г. М. ДАНКАНИЧ

**ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
АНДРІЯ АЛЕКСИКА У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН МІЖ
УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ**

У статті досліджено життєвий і творчий шлях народного артиста Росії Андрія Алексика, проаналізовано його особистий внесок у розвиток вітчизняного мистецтва. Розглянуто виконавську майстерність співака, вихованого у системі української освіти та

збагаченого досвідом роботи за кордоном, з точки зору міжкультурних зв'язків між Україною та Росією у другій половині ХХ ст.

Ключові слова: Андрій Алексик, міжкультурні зв'язки, виконавська діяльність, вітчизняне оперне мистецтво.

А. М. ДАНКАНИЧ

**ВОКАЛЬНО-ИСПОЛНИТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
АНДРЕЯ АЛЕКСИКА В КОНТЕКСТЕ КУЛЬТУРНЫХ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ МЕЖДУ
УКРАИНОЙ И РОССИЕЙ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ ХХ ВЕКА**

В статье исследован жизненный и творческий путь народного артиста России Андрея Алексика, проанализирован его личный вклад в развитие отечественного искусства. Рассмотрено исполнительское мастерство певца, воспитанного в системе украинского образования и обогащенного опытом работы за рубежом, с точки зрения межкультурных связей между Украиной и Россией во второй половине ХХ в.

Ключевые слова: Андрей Алексик, межкультурные связи, исполнительская деятельность, отечественное оперное искусство.

Н. М. DANKANYCH

**VOCAL-PERFORMING ACTIVITIES OF ANDRIY ALEKSYK
IN THE CONTEXT OF CULTURAL INTERRELATIONS BETWEEN UKRAINE
AND RUSSIA IN THE SECOND HALF OF XX CENTURY**

In article the life and career of national actor of Russia Andriy Aleksyk is analyzed, his contribution to the development of native opera art is examined. Mastery of the singer, brought up in the Ukrainian education system and enriched with experience of working abroad, is considered from the perspective of cross-cultural relations between Russia and Ukraine.

Ways of development of modern science staticize reconsiderations of the esthetic principles of foreign schools of art and transfer of their achievements on the national soil. The solution of these questions in a certain degree is caused by orientation of researchers to judgment of development of native art in all its integrity and versatility.

In a galaxy of names of outstanding cultural figures who returned home and brought the personal experience to the territory of the native land, the worthy place belongs to the native of Zakarpatye, the national actor of Russia Andriy Aleksyk.

Future singer was born in the village Velyki Komyaty on April 18, 1939. At nineteen-year age Andriy Aleksyk got on listening in Uzhgorod music college of a name D. E. Zador. The foundation of professional career of A. Aleksyk was laid exactly here. Training by the outstanding teacher of singing Andriy Zador became creatively singing basis, which has been carried by through actor's lifetime.

In 1965 A. Aleksyk entered the Lviv State Conservatory. Here he studied in class of Ostap Iosifovich Darchuk. At that time, he was most interested in opera class. An invitation to the post of singer in Lviv Opera House back in his student days was great joy for future national actor. The role of Miller in «The Mermaid» of Dargomizhskiy – one of the most psychologically complicated vocal parts in operatic literature – became for A. Aleksyk first responsible opera part. Knowing the need for basses in the Gorky Opera, Ostap Darchuk invited him to go there. A. Aleksyk debuted in Gorky in Miller's part and was immediately accepted into the leading group of soloists. Later, the chief director of the Gorky Opera House George Miller became the chief director of Chelyabinsk Opera Theatre and persuaded Andriy Aleksyk to move there with him. All major opera parts there belonged to him.

In opera houses of Gorky and Chelyabinsk Andriy Aleksyk worked for twenty years. His talent was revealed in the famous bass lines from «Faust», «Prince Igor», «The Mermaid», «Eugene Onegin» and others. Although, he was successful not only in his opera performances, but also in

concerts and recitals, which the singer always divided into two branches: the first was composed by russian folk songs, the second – by the ukrainian.

Many opera characters of different temperaments obeyed to Andriy Aleksyk: comic and tragic, restrained, noble and self-willed. His characters are always convincing, filled with lively sense, the living breath. In 1991, Andriy Aleksyk returned back to Lviv, where he was offered a job in the opera house. He came back with pleasure, though the work was hard. Lviv Opera House gladly accepted famed singer. With great enthusiasm and excitement Andriy Aleksyk performed both global and ukrainian opera repertoire. His vast repertoire contains more than one hundred and thirty works – six full concert programs in two parts, consisting of arias, ballads, romances and songs.

In 1993 he was elected the best actor of the year in Lviv. In addition, A. Aleksyk was also engaged in social activities. It is known, that he was chairman of the Lviv branch of the Union of theatrical figures, Arts Council member and chairman of the union of the Lviv National Opera.

Concert activity of Andriy Aleksyk was tireless. No matter, were that foreign concerts or performances in Ukraine – he always warmed up his need of a constant artistic work on stage. His repertoire, artistic experience, restless creative success led many admirers of different age, education, social status and nationality to the great interest in his performances.

Key words: *Andriy Aleksyk, intercultural relations, performing activity, native opera art.*

Безсумнівним джерелом збагачення знань про становлення вокального мистецтва на теренах Західної України є дослідження творчої спадщини виконавців, які зробили свій творчий внесок в історію розвитку вітчизняного співацького мистецтва. У загальноукраїнському контексті професійна музична культура Закарпаття є однією з наймолодших. Процес її формування і становлення внаслідок об'єктивних історичних факторів відбувався в основному у середині ХХ століття. Саме тоді на теренах Закарпаття працювало багато випускників європейських консерваторій, митців широкої ерудиції. У своїй вокально-педагогічній та виконавській діяльності вони синтезували надбання різних національних шкіл (чеської, угорської, австрійської, російської) [2]. Шляхи розвитку сучасної мистецтвознавчої науки актуалізують переосмислення естетичних засад цих шкіл і перенесення їхніх здобутків на національний ґрунт. Вирішення цих питань певною мірою зумовлене орієнтацією дослідників на осмислення розвитку вітчизняного мистецтва у всій його цілісності та багатогранності.

Не менш цікавим з точки зору міжкультурних зв'язків є аналіз творчої діяльності українських митців, що були виховані у системі вітчизняної освіти, перенесли ці здобутки у сферу культури іншої країни, розкрили свій талант за кордоном і знову повернулися додому, збагачені досвідом і особистими надбаннями.

Протягом останніх десятиліть у мистецтвознавчій науці спостерігається зростання інтересу до вивчення мистецтва різних регіонів України. З'явилася велика кількість досліджень, які у різних аспектах розкривають особливості розвитку національної культури. Закарпатські науковці також не стоять осторонь цих культурологічних процесів. Спроби дослідження музичного мистецтва краю знайшли своє втілення у численних статтях про діяльність окремих музикантів та мистецьких колективів, у рецензіях на концерти тощо. Серед науковців, що зверталися до цієї теми, можна назвати імена О. Гріна, І. Кухти, В. Мадяр-Новак, Л. Мокану, Т. Росул та інших.

Мета статті – на основі аналізу життєвого і творчого шляху народного артиста Росії Андрія Алексика розглянути його мистецькі здобутки з точки зору міжкультурних зв'язків між Україною та Росією та з'ясувати його особистий внесок у розвиток вітчизняного мистецтва другої половини ХХ століття.

У плеяді імен видатних культурних діячів, які повернулися на Батьківщину і принесли свій особистий досвід на терени рідного краю, гідне місце належить уродженцю Закарпаття, народному артистові Росії Андрію Андрійовичу Алексіку. Народився майбутній співак у селі Великі Ком'яти Виноградівського району 18 квітня 1939 року в сім'ї простих селян [11]. З дитинства відчував потяг до пісні і поетичного слова. Залучався до праці з малих літ – працював у колгоспі на жнивах, допомагав батькові. У центрі села вечорами часто збиралася молодь – співати народних пісень. Андрій Алексик незмінно брав участь у подібних

«вечорницях», а у шкільному хорі змалку був солістом. У дев'ятнадцятирічному віці (а було це у 1958 році) Андрій Алексик потрапив на прослуховування в Ужгородське музичне училище імені Д. Є. Задора. Посприяв цьому шкільний учитель мови і літератури, він же – керівник дитячого і сільського хорів Омелян Іванович Копчак. Саме під час навчання в музичному училищі було закладено основи професійної кар'єри А. Алексика. Клас видатного педагога співу Андрія Євгеновича Задора – ось та творчо-співацька основа, мистецько-виконавська культура, життєва позиція митця, яка пронесена крізь усі роки артиста [10].

Під час навчання в музичному училищі Андрій Алексик мав можливість спілкуватися з представниками тодішньої мистецької еліти, набуваючи таким чином необхідного професійного досвіду. З великою теплотою згадує він про композитора Іштвана Мартона – концертмейстера, з яким впродовж чотирьох років навчання було вивчено, художньо опрацьовано і виконано безліч творів світового класичного та народного репертуару [6]. У статті Юлії Звоницької «Прислухайтесь до цього голосу» читаємо: «Тепер народний артист, провідний соліст опери А. Алексик з величезною вдячністю береже в пам'яті тих, хто сформував його як людину і артиста. А на добрих людей йому щастило. Таким був і його шкільний вчитель, і викладач Ужгородського музичного училища А. Задор» [5]. В іншому джерелі є ще й такі слова про цей період творчого зростання співака: «Шлях в мистецтво для А. Алексика почався з Ужгородського музичного училища [...] З вдячністю згадує співак свого педагога А. Задора і професора О. Дарчука, які навчили його того «арсеналу» прийомів, котрі дозволяють голосові литися легко, природно, осмислено» [4]. В училищі А. Алексика давали можливість виступати і як солістові, і як учасникові Закарпатського народного хору. Саме тут силами студентів уперше вдалося поставити «Наталку Полтавку». З оркестром перед початком кіносеансів у кінотеатрах А. Алексик співав народні пісні.

У 1962 р. А. Алексика призвали до армії. Служив спочатку в Дрогобичі, потім його перевели до Львова, де він став командиром відділення. Разом з ним служили майбутні народні артисти України Богдан Ступка, диригент Тарас Микитка, баритон Микола Чайковський, хормейстер Федір Гриньо [11].

1965 р., після служби в армії, А. Алексик поступив до Львівської консерваторії. На той час ректором був М. Ф. Колесса, який дав дозвіл Алексіку поступати у досить пізньому віці (26 років). Колесса залишився для нього порадиником й авторитетом на все життя. Навчався Андрій Андрійович у класі Остапа Йосиповича Дарчука. В консерваторії його понад усе приваблював оперний клас. «Оперна студія у Львівській консерваторії пригадується мені з особливо трепетним відчуттям. «Алеко» – моя перша серйозна робота, а моїми партнерами на той час були: Роман Вітошинський, тепер – народний артист України (Молодий циган); Таїсія Казимірска – народна артистка Росії, солістка Нижньо-Новгородської опери (Земфіра); Володимир Малахаєв – соліст Львівської опери (Старий циган). Диригентом-постановником був народний артист України Ігор Лацанич», – згадував А. Алексик в одному зі своїх інтерв'ю для книги І. Чупашка «Покликання» [1].

Величезною радістю для Андрія Андрійовича було запрошення на посаду соліста Львівської опери ще в студентські часи. Першою відповідальною оперною партією для А. Алексика стала роль Мельника в «Русалці» Даргомижського – одна із найбільш психологічно і вокально складних партій в оперній літературі. Образ Мельника став для Андрія Андрійовича одним із найулюбленіших. Він виконував цю партію пізніше і в Горьківській опері, і в Челябінську. Талановитий артист відкриває нові грані в драматичній долі старого божевільного Мельника. «Мене цікавлять гостро психологічні ролі, – зазначав А. Алексик, – тому в «Русалці» я особливо люблю сцену божевільного Мельника з Князем. Скільки в ній справжнього трагізму!» [5]. Остап Йосипович, знаючи потребу в басах у Горьківській опері, запропонував йому поїхати туди. А. Алексик дебютував у Горькому в партії Мельника і зразу ж був прийнятий у провідну групу солістів театру. Йому доручили такі партії: Князя Галицького і Кончака в опері О. Бородіна «Князь Ігор», Коллена в «Богемі» Дж. Пуччіні, Короля Рене в «Юланти» П. Чайковського, Пімена у «Борисі Годунові» М. Мусоргського [11].

Пізніше головний режисер Горьківського театру Георгій Соломонович Міллер переїхав головним режисером в оперу Челябінська і там намовив Алексика переїхати разом із ним. Всі

головні партії належали йому. Однією з його перших робіт була роль свата Кецала в опері «Продана наречена» Б. Сметани. З якою завзятою легкістю він долав складні вокальні віртуозні місця партії самовпевненого сільського вершителя доль! Так само легко, але в гротескному плані, був складений артистом й образ пліткаря, інтригана і лицеміра Базіліо в «Севільському цирульнику» Дж. Россіні. Його Базіліо на перший погляд є стриманим і благочестивим, але це – маска, що прикриває його хитру душу. У комедії Бомарше-Моцарта «Весілля Фігаро» артист виступає вже у ролі Бартоло. Галерея комічних образів продовжилася в опері для дітей «Ай да Балда» композитора Б. Кравченка.

А. Алексіку підкоряються образи героїв різних характерів: комічні й трагічні, стримано благородні й свавільні. Його герої завжди переконливі, наповнені живим почуттям, живим диханням. Він один співав і Князя Хованського, і хмільного гуляку Князя Галицького, і владного хана Кончака в «Князі Ігорі» О. Бородіна. А ці партії потребують басів різного тембрального забарвлення. Виконував він і партію Мефістофеля у «Фаусті» Ш. Гуно; у його інтерпретації цей образ був саркастично-лукавим і скептичним. А скільки стриманого благородства й мудрості в образах Греміна в «Євгенії Онєгіні» і короля Рене в «Іоланті» П. І. Чайковського, верховного жерця Рамфіса в «Аїді» Дж. Верді! По суті, у списку співака є увесь басовий оперний репертуар.

Улюбленою для А. Алексіка є партія Івана Сусаніна із однойменної опери М. Глінки [6]. В одному зі своїх інтерв'ю співак зізнавався: «До Сусаніна я ставлюся з особливим трепетом. Він підкорив мене істинно російським характером, духовною простотою, селянською мудрістю і самопожертвою. Таким, власне, я бачу живий образ, шукаючи для нього теплі сердечні барви. А ще мені дуже хотілося б заспівати Бориса Годунова» [5]. Ще одна роль А. Алексіка – партія Монтероне в «Ріголетто» Дж. Верді. Ця роль є невеликою, проте артист наповнює її великою значимістю.

А. Алексік не обмежував себе оперною сценою. Він часто виступав з оркестром Челябінського інституту культури, брав участь у симфонічних вечорах. Великий камерний репертуар давав йому можливість виступати перед будь-якою слухацькою аудиторією. Співак володів рідкісним умінням контактувати зі слухачами. Природно, що з роками приходив великий досвід, вміння, майстерність, а разом з ними – пропозиції вокально-педагогічної роботи в консерваторії. Що ж, А. Алексіка цікавив такий вид діяльності, але перемагала все-таки сцена, хоч він і нині постійно дає консультації молодим професійним співакам.

З Андрієм Алексіком цікаво було працювати і постановникам спектаклів. Прислухаємося до думки режисера Г. Міллера: «Працюючи над роллю, він намагається до кінця осягнути її суть, виправдати кожен інтонаційний, кожен мотив поведінки свого героя. Він прагне вжитися в нього, стати його господарем. Можна говорити про справжню майстерність, а досягається вона великою і напруженою працею. Тому він завжди і досягає своєї мети» [5].

В оперних театрах Горького та Челябінська Андрій Андрійович пропрацював двадцять років. Його талант розцвітав на знаменитих басових партіях з «Фауста», «Князя Ігоря», «Русалки», «Євгенія Онєгіна» та ін. Причому успіх мали не тільки його виступи в оперних виставах, але й сольні концерти, в яких співак завжди робив два відділення: перше – з російських народних пісень, друге – з українських.

У Челябінську А. Алексік довгі роки був активним учасником мистецького життя міста, завідувачем музичної секції Спілки театральних діячів, членом обласної ради Фонду культури, членом художньої ради та головою профспілки опери. Але він ніколи не забував рідні місця. Кожен свій приїзд до батьківського села на Закарпаття він перетворював на радість для краю, які збиралися на музичне свято в будинку культури – послухати свого знаменитого співака.

У 1980 році співак був удостоєний почесного звання заслуженого артиста РСФСР, у 1985 – звання народного [11].

«Природа обдарувала А. Алексіка красивим голосом. І ще наділила величезною працездатністю, без якої про істинне мистецтво, навіть при найблискупіших вокальних даних, можна лишень мріяти. Безперервно працюючи, А. Алексік перетворив свій голос у безвідмовний інструмент. Його вирізняють благородство тембру, безмежна свобода верхніх

нот, динамічне наповнення нижніх звуків і віртуозність. Для провідного соліста Челябінської опери партія і роль, спів і гра є синонімами», – пише В. Дмитров у статті «Правда почуттів» [5].

У 1991 році, коли Україна стала незалежною державою, Андрій Алексик приїхав до Львова. Оперний театр із радістю прийняв уславленого співака. Праця була цікавою, а співак – наповнений великим бажанням прислужитися рідному мистецтву. З великим натхненням і хвилюванням Андрій Алексик виконував поряд зі світовим репертуаром українські опери. Незабутніми є його образи Тараса в опері М. Лисенка «Тарас Бульба», Виборного в опері «Наталка Полтавка», Пацюка в «Різдвяній ночі», Івана Карася в «Запорожці за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського... Співав також Ландграфа в опері «Тангойзер» Р. Вагнера, а партії Базіліо і Монтероне виконував трьома мовами. У 1993 році у Львові його обрали кращим актором року. Окрім того, А. Алексик займався громадською діяльністю. Відомо, що він був головою Львівського відділення Спілки театральних діячів, членом художньої ради та головою профспілки Львівської національної опери. «Я завжди дуже хотів повернутися додому, – зізнавався він у своєму інтерв'ю для газети «Високий замок». – Навіть попри те, що у Челябінську знайшов, як то кажуть, «свій» театр і пропрацював там щасливих 16 років. Мені завжди здавалося, що я замало зробив для Батьківщини, що маю саме тут залишити виконавцям свій досвід, що мушу докласти зусиль до процвітання національної опери. І використати задля цього всі свої зв'язки та багаторічні напрацювання. У 1991 році, на хвилі відродження, я погодився на пропозицію тодішнього директора Львівського академічного театру опери та балету ім. І. Франка і переїхав до Львова. Міста, де колись навчався в консерваторії...» [8].

Скрізь, в усіх містах, А. Алексик сприймався як мистецька гордість народу – великого народу, який мав його за по-справжньому свого Народного Артиста, що зберіг свій яскравий національний колорит людини, співака і врешті – голосу. Співак, який на відповідному професійному рівні несе національну співочу традицію, може розраховувати на розуміння будь-якої слухачької аудиторії у будь-якій країні. Отже, митець-професіонал, що набув високопрофесійних навичок і зберіг національну природу передачі та відчуття життя, через власний звукопис стає митцем міжнародного рівня.

Зазначимо, що Андрій Алексик володіє великим репертуаром з більш ніж ста тридцяти творів – шість повних концертних програм на два відділи, які складаються з арій, романсів та пісень. В одному зі своїх інтерв'ю для газети «Закарпатська правда» він розповів: «Я люблю виступати на концертах і виступаю часто. Часто просять виконати українські пісні. Співаю також російські, білоруські, пісні народів СРСР» [9]. Андрій Алексик на сцені – це природно втілена багатогранність українських характерів, це – прекрасний голос, що хвилює слухачів неповторним тембральним звукописом, в якому легким вкрапленням є особлива закарпатська вимова деяких приголосних. «Артист Андрій Алексик – це народна стихія, що найяскравіше проявляється у висвітленні відтворюваних ним персонажів. Найтонші батьківські і яскраві бунтарські риси батька-героя, патріота Тараса Бульби, неповторний український колорит Карася – це все взято із нашого життя і втілено на сцені», – висловлює свою думку доктор історичних наук і професор Ю. Сливка [7].

Концертна діяльність Андрія Андрійовича була невтомною. Чи це були закордонні концерти, чи виступи в Україні – він зігрівав їх потребою постійної артистичної праці митця на сцені. Його величезний репертуар, артистичний досвід, неспокійна творча вдача зумовлювали велике зацікавлення до його виступів багатьох різних за віком, освітою, соціальним положенням і національністю шанувальників його таланту.

І хоча Андрій Андрійович Алексик вже не співає на великій сцені, проте він не пориває з вокальним мистецтвом: його неодноразово запрошують до Львівської національної музичної академії ім. Лисенка як голову Державної екзаменаційної комісії. Він підтримує молоді таланти і з радістю допомагає порадою усім, хто до нього звертається.

Девізом життя А. Алексика є вислів І. Франка: «Пісня і праця – великі дві сили, їм я бажаю довіку служити!» [6]. Артист завжди стимулював у собі потребу творчої праці, скрізь і повсякчасно виконував велике мистецтво жити в образі, любити створене і надихати цією любов'ю людей. У цьому і вбачається особлива мистецька сутність народного артиста, патріота України.

Історія формування та розвитку професійного вокального мистецтва на Західній Україні в другій половині ХХ століття залишається однією з недостатньо досліджених ділянок музичної культури Західної України. Однак, якщо врахувати багаті традиції співу і осмислити роль представників українського вокального мистецтва у контексті репрезентації національної культури у світі, можна стверджувати, що аналіз творчої діяльності вихованих у системі вітчизняної освіти українських співаків, що розкрили свій талант за кордоном і знову повернулися на Батьківщину, заслуговує на неабияку увагу.

Народний артист Росії Андрій Алексик є не єдиним випускником Ужгородського державного музичного училища імені Д. Є. Задора, який продовжив свою мистецьку діяльність на теренах Росії. До прикладу, можемо назвати імена заслуженої артистки України Оксани Ільницької-Хархаліс, яка навчалася у Московському музично-педагогічному інституті ім. Гнесіних, та Людмили Васильченко – солістки Большого театру в Москві. Варто наголосити, що Оксана Ільницька-Хархаліс так само після навчання повернулася на Батьківщину, де і отримала у 1998 році почесне звання «Заслужений артист України» за сумлінну працю і особистий внесок у розвиток вокального мистецтва краю.

Правильне орієнтування в історії розвитку мистецтва свого регіону є одним з визначальних фактологічних джерел для свідомого музичного зростання. У контексті вивчення міжкультурних зв'язків дослідження виконавської діяльності видатних вітчизняних вокалістів другої половини ХХ століття було і залишається дуже актуальним питанням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексик А. Кредо артиста [інтерв'ю І. Чупашка, липень 2004 р.] / А. Алексик // Покликання : [авт. і упор. – І. Чупашко]. – Львів : «Кварт», 2006. – 142 с.
2. Гомоннай В. Антологія педагогічної думки Закарпаття (XIX–XX ст.) / В. Гомоннай. – Ужгород, 1992. – 298 с.
3. Данко М. Державна музична освіта на Закарпатті та її досягнення за останні півстоліття / М. Данко // Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення. Вип. 2. Збірка статей та есе про музичну культуру Закарпаття. – Ужгород : Карпати, 2010. – 504 с. : іл.
4. Дмитров В. Правда почуттів. Творчий портрет / В. Дмитров // Пензенська правда. – 1984. – 20 липня.
5. Звоницька Ю. Прислухайтесь до цього Голосу... / Ю. Звоницька // Челябинский рабочий. – 1989. – 30 квітня.
6. Інтерв'ю Г. Данканич із народним артистом Росії Андрієм Алексиком (Львів, жовтень 2011 року).
7. Інтерв'ю І. Чупашка із завідувачем відділу новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, доктором історичних наук, професором Юрієм Юрійовичем Сливкою. – Львів, серпень 2004 // Покликання : [авт. і упор. – І. Чупашко]. – Львів : «Кварт», 2006. – 142 с.
8. Лань О. Повернувся бас від Сусаніна до Бульби / О. Лань // Високий замок. – 1998. – 18 червня.
9. Панченко М. Співає Андрій Алексик / М. Панченко // Закарпатська правда. – 1981. – 18 березня.
10. Пономаренко В. Божою милістю – людина і співак / В. Пономаренко // Покликання : [авт. і упор. – І. Чупашко]. – Львів : «Кварт», 2006. – 142 с.
11. Чупашко І. Покликання / Іван Чупашко // Львів : «Кварт», 2006. – 142 с.